

**Algemene beschouwingen
bij de
Programmabegroting 2020
(en MUIP 2020-2023)**

Denk anders, denk samen

Beste inwoners van Venray, College van Burgemeester en Wethouders, collega raadsleden, geïnteresseerden,

We beginnen onze beschouwingen met een compliment aan het College van Burgemeester en Wethouders met de conceptbegroting 2020. Zij leggen ons een begroting voor de komende jaren voor waarbij het begrotingsresultaat oploopt van 66.000 euro in 2020 tot ruim 1,2 miljoen euro in 2023. De weerstandsratio blijft ruim boven de grens van 1,0. Wij delen al jarenlang de visie dat er in jaren van economische voorspoed enige behoudendheid moet zijn om ingezet beleid ook in economische magere tijden voort te kunnen zetten. Maar bij een zodanig ruim begrotingsoverschot komt ook de vraag op of we alleen maar blijven investeren en ambities blijven waarmaken, of durven we ook de keuze te maken om eens pas op de plaats te maken als het gaat om lastenverhoging? Wordt het bij een begrotingsoverschot van 1,2 miljoen (jaar 2023) niet eens tijd om ook de burger direct financieel te laten meeprofiteren?

Samenwerking Venray kijkt naar “wat goed is voor Venray”. Dat doen we door constructief kritisch voorstellen te beoordelen waarbij we alle invalshoeken belichten. Wij aarzelen niet om te zeggen wat wij vinden. Wij denken dus soms anders maar altijd met de intentie het voor burgers, bedrijven en instellingen van Venray beter te maken.

Dit wordt de tweede begroting van dit College van Burgemeester en Wethouders. Een begroting voor het derde jaar van deze coalitie. Werd vorig jaar nog beweert dat de visies en uitvoering programma's volledig transparant zouden worden opgesteld, dit jaar is het woord transparant verdwenen.

In 2018 is er een coalitieakkoord en een collegeprogramma samengesteld met daarbij vooraf vastgestelde afspraken. Nu lijkt het erop dat het College van Burgemeester en Wethouders, daarin gesteund door de coalitiepartijen, een stappenplan heeft gemaakt waarmee ze alles zelf kunnen beslissen, besluiten en afhandelen. Wij stellen dat de gemeenteraad bewust op een zijspoor wordt geplaatst. Het College kan en wil in belangrijke dossiers (die er maatschappelijk toe doen) overal zelfstandig over besluiten en wil de raad niet meer raadplegen.

We zien dat bij nieuw beleid er een onvolledig beleid wordt vastgesteld met noodgrepen die het College van Burgemeester en Wethouders alle vrijheid geven. Neem bijvoorbeeld het beleid rond de huisvesting van arbeidsmigranten. De volgende stap was het ontnemen van het recht van de raad om mee te beslissen bij nieuw beleid of nieuwe ontwikkelingen: een “verklaring van geen bedenkingen” is niet meer nodig. Door tijdelijke en ‘open’ beleidsdocumenten te produceren die geslikt worden door deze coalitie, kan de raad het College veel lastiger sturen. Samenwerking Venray laat zich echter niet de mond snoeren en, zal daar waar het volgens ons nodig is, het College van Burgemeester en Wethouders met alle middelen die de Gemeentewet en ons Reglement van Orde ons ter beschikking stellen blijven vragen om verantwoording of toelichting ook al denkt het college vrij spel te hebben.

In de begrotingsbehandelingen van de afgelopen jaren heeft Samenwerking Venray vaak een koers aangegeven waar het naar toe moet. Regelmatig werd aangegeven dat dit niet overeen kwam met landelijke, provinciale of regionale visies en afspraken. Maar gelukkig zien we dat deze koers telkens één of twee jaar later wel gevolgd wordt. Maar dan komen ze opeens uit de hoed van de coalitie of een van de coalitiepartijen.

Al vijf tot zes jaar heeft Samenwerking Venray aangegeven dat het systeem woontitels niet werkt omdat je middelen uit een initiatief haalt die nodig zijn om een initiatief duurzaam en betaalbaar te houden. Gelukkig is dit beleid inmiddels aangepast en we zien dat initiatieven waar behoefte aan is mogelijk worden gemaakt zonder allerhande dure compensatie. Ja zelfs de opvatting van Samenwerking Venray dat als je geen budget onttrekt uit een initiatief je wel kunt stimuleren om extra te investeren in duurzaamheid wordt omarmd. Samenwerking Venray hoopt dat deze trend zich ook voortzet bij herontwikkeling van oude panden of locaties± stimuleer dat op dergelijke plekken de juiste duurzame woningen voor alle doelgroepen worden gerealiseerd. Ondersteun initiatieven die zorgen voor sociale woningbouw en voor zorgbehoevende bewoners extra, denk aan woningen in het sociale huur segment en zorg/-woonhofjes.

Bedrijven moeten kunnen ontwikkelen, innoveren en groeien. Alleen op die manier kunnen bedrijven overleven en verduurzamen. Zorg dat ruimte die stoppende bedrijven verzorgen kunnen worden ingezet voor innovatieve bedrijven.

Help burgers en bedrijven met het verbeteren van de leefomgeving, zorg dat de openbare ruimte aansluit bij woongebieden en bedrijfsterreinen. Goede en veilige ontsluitingen, groene inpassing, een juiste openbare verlichting en de juiste inrichting van de openbare ruimte zijn punten die de gemeente samen met de burger en bedrijven hoort in te vullen.

Activiteiten in de gehele gemeente veranderen. Het benodigde winkeloppervlak zal inkrimpen. Een groot aantal winkelpanden maar ook agrarische locaties in het buitengebied zullen een nieuwe bestemming moeten vinden. Samenwerking Venray pleit er nadrukkelijk voor dat passende ontwikkelingen toegestaan moeten worden. Dat er moet worden meegewerkt (en gedacht) met goed onderbouwde nieuwe ontwikkelingen. Als een nieuwe activiteit geen aantasting geeft van de omgeving maar de leefomgeving zelfs verbetert, toon dan een positieve insteek. Als een winkelpand bijvoorbeeld kan worden omgeturnd in een accommodatie voor vrijetijdsbesteding, sport of spel, dan ontstaat er, in onze visie, vaak een passende activiteit. Als een veehouderij wordt beëindigd en de gebouwen worden benut voor statische opslag waarbij de daken van de voormalige veehouderij en vrijkomende ruimte op het bouwvlak worden gebruikt voor zonnepanelen dan heb je een duurzame ontwikkeling. De enige voorwaarden waar je elke keer samen over moet spreken: past het initiatief in de omgeving en verbetert de leefkwaliteit? Wordt door een initiatief de overlast in de omgeving vergroot kijk dan of een goede inpassing tot de mogelijkheden behoort.

De afvalstoffenheffing gaat fors omhoog. Waarom? Er is meer afval per inwoner en afvalverwerking is duurder. Samenwerking Venray stelt: er is geen afval, er zijn reststromen. We zijn al jaren bezig met het maken van een reststromenbeleid, maar er gebeurt niks. Samenwerking Venray heeft al vaker gepleit voor het invoeren van een 'Venray Pas': Beloon de burger voor goed gedrag. Plaats een tegoed op de pas te gebruiken voor Venrayse diensten. Belast de Venrayse inwoners niet voor het aanleveren van reststromen maar beloon ze voor een perfecte scheiding! Papier, plastic, sappakken, metaal enz. kunnen middels fondsen zonder kosten worden ingezameld. Geef een vergoeding voor deze reststromen. Nu zien we mensen die hun restafval in de openbare afvalbakken proppen, in de openbare ruimte dumpen of bij de verkeerde reststroom inleveren. Bewust en duurzaam scheiden moet beloond worden, dus wacht niet langer.

De laatste decennia zien we al enorme inspanningen ten aanzien van herstel van natuur en nieuwe natuurontwikkeling. Bij elk initiatief is een bijdrage hieraan vereist. Samenwerking Venray vindt dat een goede ontwikkeling. Maar er is ook een keerzijde waarvoor we de ogen niet moeten sluiten. Zo kan het leiden tot toenemende risico's op het gebied van gezondheid en veiligheid door plagen en overlast. Vernatting van de natuur geeft explosies aan muggen, dit is niet alleen vervelend maar kan zelfs gezondheidsrisico's geven. Erger is echter de enorme groei van rattenpopulaties. Is de bruine rat en de muskusrat nog enigszins te bestrijden, de zwarte rat is niet te stoppen als de omgeving niet goed beheerd wordt. Zo zorgen onder andere eikenprocessierupsen, Knutmuggen, mieren, vliegen, ratten, muizen, wilde zwijnen, beverratten en bevers voor een toenemend risico in de leefomgeving. Het besef dat er preventief voldoende aan gedaan moet doen is nog niet goed ontwikkeld.

De energietransitie, dit is ook weer een voorbeeld van een 'dossier' met een enorm beperkte blik van het College van Burgemeester en Wethouders. Zij blijven erop hameren om zo snel als mogelijk zoveel mogelijk elektriciteit opwekken. Het gaat hier om niet-stabiele elektriciteit van windmolens en zonnepanelen. Samenwerking Venray stelt dat duurzaamheid begint met minder energie verbruiken; elke kW energie en elke m³ gas die wordt bespaard is duurzaamheid klasse 1.

De focus moet volgens ons liggen op energiebesparing: Isoleren van gebouwen, ledverlichting, regelen van de verwarming. Opslaan van 'zomerwarmte' om in de winter te gebruiken, verminderen van het gebruik van fossiele brandstoffen en daar waar het nodig is versneld toepassen van verbeterde technieken.

Als je elektriciteit opwekt moet je deze ook gebruiken of je moet hem opslaan in een accu of omzetten in waterstofgas. Elektriciteit uit zonnepanelen wordt alleen bij licht geproduceerd en vooral in de zomer. Tussen 1 april tot 1 oktober heb je 90% van de opbrengst. Het andere halve jaar 10%. Wil je het stabiel maken moet je in de zomermaanden dus een aanzienlijk deel van de energie opslaan in waterstofgas. Doe je dit niet dan moet je conventionele centrales achter de hand houden. Een kolencentrale kun je niet snel aan of uit zetten, dat kan wel bij een gascentrale maar dit maakt de centrale economisch zeer onrendabel. Ook windenergie is niet stabiel.

Een ander groot dilemma is de opbrengst: dezelfde windmolen aan de kust levert twee keer zoveel stroom als hier in onze regio, Noord Limburg. Samenwerking Venray pleit voor het investeren in windmolens op zee of aan de kust en compenseer daarmee het wegblijven van windmolens in onze gemeente en de regio (Noord Limburg). Zonnepanelen leveren daarentegen hier meer op dan aan de kust. Alleen een zonnepaneel hoort niet op een groeizaam oppervlak. Een plant gebruikt CO₂ (koolstofdioxide) en produceert O₂ (zuurstof) en daarmee reduceert het effectief CO₂. Hoe productiever de grond hoe meer CO₂-reductie. Plaats zonnepanelen dus op andere oppervlakten. Voor de beeldvorming 1 ha goed landbouwgewas haalt tot 40.000 kg CO₂ uit de lucht. 1 ha natuur in Nederland haalt minder uit de lucht. Alle groen in Nederland neemt per jaar 2/3 van de geproduceerde CO₂ op. Dus we moeten zuinig zijn op het groen: landbouw en natuur moeten we sparen en niet gebruiken voor zonneparken.

Samenwerking Venray heeft al vaker aangegeven dat stimuleren beter werkt dan boetes of heffingen. Dus kom snel met een systeem waarmee echte duurzame initiatieven beloond worden door lagere leges. Energie neutrale woningen, woningen met daken en gevels geschikt voor zonnepanelen, woningen met aardwarmtegebruik zouden op basis van een zeer laag energielabel in aanmerking moeten komen voor korting op de leges, ditzelfde geldt wat ons betreft voor verbouwingen van bestaande woningen tot energie-neutrale woningen.

Er komt nieuw beleid rondom Toezicht en Handhaving. Prioritering is daar het toverwoord omdat er onvoldoende capaciteit is. Samenwerking Venray blijft op het standpunt dat als er in een beleid regels worden afgesproken, die regels ook moeten worden nageleefd. Dit kan door het beleid goed uit te leggen en daarmee begrip krijgt voor het beleid en de daarbij behorende beperkingen. Maar er zal toezicht moeten zijn op de regels. Periodiek maar ook vaker als er risico's zijn voor mensen of de omgeving. Als er overtredingen worden geconstateerd dan zal aanpassing geëist moeten worden en, indien niet opgevolgd, dient ook handhaving te volgen. Wij vinden dat beter in beeld gebracht moet worden wat de risico's zijn bij gewijzigd of nieuw beleid. Ook dienen hiervoor middelen gereserveerd worden binnen een project, zodat toezicht en handhaving ook uitgevoerd kan worden. Regels maken en geen toezicht en/of eventuele handhaving vraagt om overlast en problemen. Onvoldoende capaciteit mag geen excuus zijn.

Het College van Burgemeester en Wethouders constateert dat er in het dossier 'vrachtwagenparkeren' nauwelijks vooruitgang wordt geboekt. Maar er is klaarblijkelijk geen enkele ambitie om daar enige verandering in te brengen. Jammer, en wij noemen het een gemiste kans van het College.

Wij steunen het College in de ambitie om de ontwikkeling van een nieuw bedrijventerrein mogelijk te maken maar ook dat er actief wordt ingezet op het herontwikkelen/herinvullen van kavels die leegkomen. Dat laatste hoeft zich wat ons betreft, in tegenstelling tot de mening van het College, niet te beperken tot alleen de grote kavels.

In 2020 wordt wederom een onderzoek gedaan naar de toekomstmogelijkheden van bedrijventerrein De Brier. Zeker de toegang tot 'De Brier' vanaf de Zuidsingel is Samenwerking Venray een doorn in het oog. Niet alleen praten maar ook daadwerkelijk samen optrekken en wellicht de durf om nieuwe wegen in te slaan of toe te staan is nodig om een nieuwe en gezonde toekomst voor De Brier mogelijk te maken.

Een duurzame samenleving betekent volgens het College van Burgemeester en Wethouders ook dat iedereen naar vermogen mee doet en participeert. Mooie woorden en een nobel streven. Samenwerking Venray maakt zich steeds meer zorgen over de personen die tussen wal en schip dreigen te vallen of wellicht al gevallen zijn. De kracht van de Venrayse samenleving geldt als een uitgangspunt. Maar is deze kracht wel zo groot dat je oplossingen van de samenleving mag/kan blijven verwachten? Steeds vaker komt het voor dat de inwoners in een sociaal isolement komen te zitten; de rek van de eigen kinderen en/of partners op is hetgeen leidt tot het isolement. De stelling 'waar nodig en mogelijk bieden we als gemeente de noodzakelijke ondersteuning' kunnen we dan lezen maar wat is deze noodzakelijke ondersteuning? Het College wil investeren in de sociale basis en legt minder focus op basisvoorzieningen. Wederom mooie woorden, maar dan moet je wel zorgen dat de basisvoorzieningen aanwezig zijn. Samenwerking Venray is van mening dat iedereen mee moet kunnen doen, maar eist dan ook dat de hulpvoorziening en hulpverlening optimaal is. Het zoeken van verbindingen tussen de beleidsvelden sociaal domein, onderwijs, kunst & cultuur, gezondheid en sport klinken geweldig, maar is dit bijvoorbeeld ook weggelegd voor mensen die aan huis gekluisterd zijn?

Eenzaamheid komt steeds vaker voor, ook onder jeugd en jongeren! Samenwerking Venray vraagt nadrukkelijk aandacht voor deze problematiek.

Er is een grote behoefte aan vrijwilligers op allerlei niveaus bij non-profit instellingen, verenigingen, stichtingen etc. De behoefte aan vrijwilligers conflicteert deels met onze samenleving waarin mensen steeds langer moeten werken en 'self supporting' moeten zijn. Een steeds grotere druk wordt er op vrijwilligers gelegd. Daarnaast ligt concurrentie met betaald werk op de loer. Collegeleden schreeuwen van de daken hoe belangrijk vrijwilligerswerk is en dat vrijwilligers gewaardeerd moeten worden. Maar het College heeft er in de financiële ondersteuning niets voor over.

Niet alleen de gemeentelijke overheid heeft te maken met de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). Ook verenigingen en stichtingen. Het is daarom onbegrijpelijk dat er vanuit gemeentewege bijna als voorwaarden bij bijvoorbeeld subsidieverstrekking of bij samenwerking met (vrijwilligers)organisaties informatie wordt opgevraagd waarvan men weet dat een vereniging/stichting die gezien de AVG niet mag verstrekken. Je zou het bijna uitlokking door de overheid van een strafbaar feit noemen.

De gemeente Venray en VieCuri hebben een intentieovereenkomst getekend over het behoud van een ziekenhuis in Venray en het starten van een nieuw te bouwen ziekenhuis op de locatie sportpark 'De Wieën'. Samenwerking Venray juicht het behoud van het ziekenhuis bijzonder toe, echter is de term 'ziekenhuis' breed en kun je hier alle kanten mee op.

Samenwerking Venray opteert voor een breed onderzoek naar alle mogelijke locaties niet beperkt tot 'De Wieën'

Samenwerking Venray hecht veel waarde aan het uitvoeren van het VN-Verdrag in het kader van de rechten van mensen met een beperking. Er wordt meer ingezet om bewustwording te creëren door het opstellen van een communicatieplan. Het opzetten van een communicatieplan is in onze ogen niet de oplossing van de bewustwording. Nee, er wordt een actieve grondhouding verwacht. Doel van dit verdrag is het bevorderen, beschermen en waarborgen van de mensenrechten van mensen met een beperking. Centrale begrippen in het verdrag zijn inclusie, persoonlijke autonomie en volledige participatie. In het verdrag is aangegeven wat de overheid moet doen om ervoor te zorgen dat de positie van mensen met een beperking verbetert, het is dan ook summier en te triest voor woorden om alleen maar te verwijzen naar een communicatieplan.

Op het terrein van de jeugdzorg zien wij een toename van het aantal kinderen met een zorgvraag. Venray scoort in het algemeen boven het landelijk gemiddelde als het gaat om inzet van/bij jeugdbescherming, -hulp, -reclassering, -werkloosheid en -armoede zien we over het algemeen dat wij boven het landelijk gemiddelde scoren. Ook het hoge percentage verzuim onder jongeren baart ons zorgen. Wij zien nog onvoldoende inzet van de gemeentelijke overheid.

Met veel energie wordt er gewerkt aan een nieuw subsidiebeleid. Voor Samenwerking Venray staat bovenaan dat er sprake moet zijn van wederkerigheid, inzetten van de subsidie waarvoor die beoogd is en transparantie. Maar ook van 'gelijke monniken, gelijke kappen' als het gaat om het toepassen van subsidieregels. Welke regels naar onze mening ook zouden moeten gaan gelden bij cofinanciering.

Het principe 'Schoon door de Poort' wordt gecontinueerd. Het uitgangspunt van Samenwerking Venray is dat een gemeenschapsaccommodatie moet voorzien in de maatschappelijke behoefte van een wijk of dorp. Maatschappelijk draagvlak in dorp of wijk is voor Samenwerking Venray een vereiste.

Nu wordt het tijd om (definitieve) keuzes te maken op basis van stabiel lijkende leerlingenaantallen. Kinderen hebben recht op goed onderwijs in een goede huisvesting. De bouwstenennotitie geeft een goede doorkijk naar de ontwikkelingen in de nabije toekomst. Rondom het huisvestingsplan moet de verduurzaming worden meegenomen maar de kwaliteit van het onderwijs staat voorop.

Zelfsturing is inmiddels een begrip wat tastbaar is geworden in de Venrayse samenleving. Samenwerking Venray steunt de voorgestelde en ingeslagen weg om verbindingen te zoeken, te stimuleren en te onderzoeken waardoor doelen bereikt kunnen worden. Zelfsturingstrajecten leiden tot meer betrokkenheid van de inwoners. Realisme over de realiseerbaarheid van plannen en een bevordering van de leefbaarheid zijn een must. Voor Samenwerking Venray dienen diverse zelfsturingsplannen wel in evenredigheid met elkaar te staan en zal er sprake moeten zijn van een gelijk speelveld.

Samenwerking Venray is er nog niet van overtuigd dat er in de komende jaren (2020 en 2021) ieder jaar 49.000 euro moet worden uitgegeven aan de Binck Bank Tour. De onzekerheid over de WorldTour-status na de editie van 2020 is één van de redenen voor twijfel.

Binnen de kunst en cultuur gaat de focus op dit moment als eerste uit naar de bibliotheek. De bibliotheek moet zichzelf als het ware opnieuw uitvinden. De verdergaande digitalisering van de samenleving, snelle maatschappelijke en economische veranderingen en een zich terugtrekkende overheid dwingen daartoe. Dit geeft alle reden om na te denken over de vraag hoe de openbare bibliotheek er in de toekomst uit zal gaan zien. Draagvlak voor de bibliotheek is er onder de partners. De grote vraag is hoe de voornaamste doelgroep over de toekomst van de bibliotheek denkt: de inwoners van Venray. Wat Samenwerking Venray betreft is de beoogde locatie nog geen gelopen race. Een locatiekeuze moet plaatsvinden op basis van vooraf gestelde criteria en niet alleen m². De versterkende functie die de bibliotheek zou hebben voor het centrum vinden wij uiterst discutabel. Samenwerking Venray wil een uitgebreid locatieonderzoek en wil zich daarbij niet uitsluitend richten op centrumlocaties. De opzet van een cultuurcafé waarin de bibliotheek een plekje zou vergaren, zou meer aansluiten bij een toekomstbestendigheid. Hiervan zijn legio voorbeelden in het land te benoemen.

Jongeren centra dienen te zijn voor alle jongeren. Het toekomstplan van de jongeren centra biedt hiervoor mogelijkheden. De rol van de gemeente is om te faciliteren in deze voorzieningen. De mogelijke subsidievormen zullen geënt zijn op langdurige voorzieningen en niet op evenementen, hiervoor is immers een evenementensubsidie bedoeld. Samenwerking Venray maakt een compliment richting de besturen van de jongeren centra, die een positieve en waardevolle inbreng hebben gehad bij deze toekomstvisie.

Venray, 17 oktober 2019
Fractie Samenwerking Venray

Martin Leenders
Theo Mulders
Bernie van Lierop
Erica Irene van den Akker

